

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 209 от ДОПК.

I. ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ПРОЦЕС

Изпълнителният процес е предназначен да даде защита и да наложи санкция по повод липса на доброволно изпълнение, като достави дължимото на правоимащия чрез принуда, упражнена спрямо длъжника по предписания от закона ред. Той представлява заместител на липсващото доброволно изпълнение.

Изпълнителното производство по реда на ДОПК има за цел да удовлетвори парично притезание на държавата или общините – право на вземане, възникнало в резултат на публично-правно отношение.

II. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ

Необходимо условие за допустимост на принудителното изпълнение е наличието на изпълнително основание. **Изпълнителни основания** са документите, които удостоверяват изпълняеми права и въз основа на които по силата на закона се издава изпълнителен лист или направо започва принудително изпълнение за осъществяване на удостоверените права.

В чл. 209, ал. 2 от ДОПК са изброени изрично актовете, представляващи изпълнителни основания за принудително събиране на публични вземания:

- ревизионен акт, независимо дали е обжалван;
- декларация, подадена от задължено лице с изчислени от него задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски;
- актовете по чл. 106 и 107 от ДОПК, независимо дали са обжалвани;
- решение, издадено от митническите органи, независимо дали е обжалвано;
- влязло в сила наказателно постановление (НП);

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ

- влезли в сила присъди, решения или определения на съдилищата, както и решения на Европейската комисия, на Съвета на Европейския съюз, на Съда на Европейските общности и на Европейската централна банка;
- разпореждане за събиране на суми по акт за начет, издаден от органите на Националния осигурителен институт, независимо дали е обжалван;
- разпореждане на ПИ за установяване на солидарна отговорност, независимо дали е обжалвано.

Останалите публични вземания, се установяват от компетентните държавни и общински органи по съответния законоустановен ред. Ако в съответния закон специален ред не е предвиден, установяването на публичните вземания се извършва с акт за установяване на публично държавно или общинско вземане по реда на чл. 166 от ДОПК.

Изпълнителното основание удостоверява изпълняемото право с формална удостоверителна сила. Тя обвързва органа по принудителното изпълнение, какъвто в рамките на НАП е публичният изпълнител, че изпълняемото право наистина съществува.

Прави впечатление, че по отношение на повечето изпълнителни основания законът е допуснал предварително изпълнение, т.е. дал е на публичния вискател право на принудително изпълнение преди влизане в сила на акта, с който е установено вземането. За разлика от общия изпълнителен процес по реда на ГПК, където предварително изпълнение се допуска по изключение с решение на съда, то в изпълнителния процес по реда на ДОПК е възприет обратния подход – актовете на административните органи, установяващи публични вземания подлежат на предварително изпълнение по силата на закона, а административен орган или съдът в производството по неговото обжалване, по молба на длъжника може да постанови спиране на изпълнението на съответния акт.

Извън изпълнителното производство изпълняемото право може да бъде оспорено, като формалната удостоверителна сила на изпълнителното основание бъде оборена в процеса по обжалване на изпълнителното основание, съответно в производство по отмяна на влезли в сила съдебни решения или по възобновяване на административнонаказателните производства. Независимо от оспорването на изпълнителното основание, то подлежи на принудително изпълнение докато не бъде отменено по съответния ред с влязло в сила

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ

решение на административен орган/съдебно решение, или административен или съдебен орган с определение не спре неговото изпълнение.

За изпълнителните основания, за които законът определя, че трябва да са влезли в сила, за да породят правото на принудително изпълнение, а именно – наказателните постановления, присъди, решения или определения на съдилищата, както и решения на Европейската комисия, на Съвета на Европейския съюз, на Съда на Европейските общности и на Европейската централна банка и актове по чл. 166 от ДОПК, за които в съответния закон не е предвидено предварително изпълнение, е необходимо изрично предоставяне на информация от вискателя за датата на влизането му в сила. Тази информация представлява писмено изявление на вискателя относно влизането в сила на съответния акт, с което публичният изпълнител е длъжен да се съобрази и да предприеме принудително изпълнение въз основа на влезлия в сила акт. Публичният изпълнител не може да преценява верността на информацията за влизането в сила на акта. Оспорване на влизането в сила на НП или съдебно решение не е допустимо и в рамките на производството по обжалване действията на публичния изпълнител в изпълнителното производство.